Provincie Flevoland

Verslag

Registratienummer:
CEL02.011

Verslag van de extra openbare vergadering van de commissie voor Economische Zaken, Landbouw, Personeel en Organisatie, Onderwijs van 21 november 2001

Aanwezig zijn:
de heer B. Brand (ChristenUnie), de heer M. Bogerd (SGP), mevrouw M.I. Creemers-Hazebroek (VVD), de heer H. Dijksma (gedeputeerde), de heer J. de Graaf (CDA), mevrouw E.M.M. van Hulten-Delfgaauw (PvdA), de heer J. Kalkman (Fractie Kalkman), de heer A.H.R. Leijten (voorzitter), de heer H. Nijenhuis (D66), de heer E. Schaap (GroenLinks), de heer J.P. Slicht (PvdA), de heer R.M. Schuitemaker (secretaris) en de heer J. Blom (uitvoerend secretaris), alsmede de heer L. Caniëls en de heer J. Timmers

Afwezig zijn:
De heer W. Baarsen (ChristenUnie), de heer A.B. Mossad (CDA) en de heer A.H. Vermeer (VVD).

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder de heren L. Caniels en J. Timmers, die beiden nauw betrokken zijn geweest bij respectievelijk de afwikkeling en de organisatie van het Europartenariat, en licht het doel van de extra openbare vergadering toe. Het college had de behoefte de commissie bij te praten over de ontwikkelingen rond de afwikkeling van het Europartenariat 1998. Daarom werd besloten in een extra commissievergadering de stand van zaken rond de afwikkeling van het Europartenariat 1998 te bespreken. Dit aan de hand van de (tussen)rapportage van het accountantskantoor IPA-ACON en het interne onderzoek, dat op initiatief van het college werd ingesteld. Ook de heer P. Loos, oud-gedeputeerde en lid van het Stichtingsbestuur, heeft inmiddels zijn reactie op de interne rapportage gegeven. Om het beeld te competeren zijn voorts nog ter inzage gelegd:

- het rapport van Deloitte & Touche aangaande het evenementenbeleid van de provincie Gelderland;
- het evaluatieonderzoek van de Universiteit van Nijmegen onder deelnemende bedrijven.

De laatste rapportage heeft overigens geen relatie met de interne rapportage, maar geeft wel zicht op de mate waarin het Europartenariat 1998 succesvol is geweest. Beide rapportages zijn door GS tijdens de Statenvergadering van 1 november jl. toegezegd.
De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde H. Dijksma voor een toelichting op de laatste stand van zaken.
Gedeputeerde: afgelopen maandag heeft het Stichtingsbestuur in Apeldoorn vergaderd. Sinds mei 2001 is het Stichtingsbestuur vele malen bijeengeweest om de situatie te bespreken. In het overleg is gebleken, dat de stukken, die door de rijksrecherche in beslag genomen zijn, inmiddels “deels kopieerbaar en deels ter inzage” zijn geweest voor de accountants van de Stichting. De heer Landman heeft ingestemd met inzage van de administratie, maar niet met het kopiëren daarvan.
In de vergadering zijn ook de rapportages besproken van de juridische adviseurs. Omdat de juristen nog niet kunnen beschikken over alle, definitieve stukken, hebben zij nog weinig stappen kunnen ondernemen, omdat hiervoor een compleet eindbeeld nodig is.
Dat betekent dat de betaling van de vorderingen van (prangende) crediteuren voorlopig niet aan de orde is. Met de crediteuren zal door de penningmeester van de Stichting contact worden opgenomen en worden uitgelegd dat ook zij erbij gebaat zijn dat nu nog niet tot actie wordt overgegaan.
De stand van zaken is in het Stichtingsbestuur besproken en er zijn afspraken met juristen en accountants gemaakt over nu te zetten stappen. Deze zijn geheel in lijn met de aanbevelingen van de voorliggende rapportages.

De provincie Flevoland heeft expliciet aan haar juridisch adviseur opgedragen na te gaan welk deel van de schulden van het Europartenariat voor rekening van de Flevoland komt en welk deel gerelateerd is aan datgene wat met het evenementenbeleid van de provincie Gelderland te maken heeft gehad. U zult begrijpen dat dit een gecompliceerde opgaaf is.
De taakopvatting van het Stichtingsbestuur is zo goed mogelijk de financiële en juridische nasleep van het succesvolle evenement te regelen. Tijdens de commissiebespreking zal de heer H. Dijksma zo veel mogelijk een scheiding aanbrengen tussen zijn verantwoordelijkheid als provinciebestuurder en als lid van het Stichtingsbestuur.
De gedeputeerde benadrukt dat het gaat om een tussenrapportage van IPA-ACON.
Als in juridische en financiële zin een finaal eindbeeld is bepaald en duidelijk is hoe de verdeling van de betalingen zal gaan plaatsvinden, zal GS met een Statenvoorstel met een eventueel hieraan gekoppeld kredietvoorstel komen. De gedeputeerde licht toe dat op dit moment in ieder geval al duidelijk is geworden dat de Stichting het vehikel is geweest van de gezamenlijke partners en dat dit bevestigd wordt door Deloitte en Touche en anderen.
De voorzitter dankt de gedeputeerde voor zijn toelichting en geeft het onderwerp ter bespreking.

2. Bespreking afwikkeling Europartenariat 1998 (een tussenbalans)
VVD:
Ter behandeling van de niet vlekkeloos te noemen financiële afhandeling van het Europartenariat 1998 is de commissie een pakket achterliggende stukken ter hand gesteld. De notitie van de provincie, opgesteld door ABA, gaat vergezeld van de brief van de voorzitter van de Stichting Europartenariat, de heer Boxem. Daarnaast is een brief van 17 oktober ter beschikking gesteld, van IPA-ACON, gericht aan het bestuur van de Stichting, alsmede het rapport, dat in briefvorm gericht was aan “Bestuur en Stuurgroep van de Stichting Europartenariat The Netherlands”. Illustreert dit laatste niet erg duidelijk de valkuil die in de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon van de Stichting zat besloten?
Uit de los bijgevoegde aanbiedingsbrief van IPA-ACON leidt de fractie af dat de Stichting eerste en enig opdrachtgever van deze rapportage is en dat zij deze ten behoeve van de Stichting en de Stuurgroep heeft laten opstellen. In de brief aan de Stichting wordt door IPA-ACON aangegeven dat zij in de uitvoering van de opdracht belemmerd werd door vakantie en ziekte van de projectleider en door ziekte van de accountant van de Stichting. Dit oponthoud werkte zo nadelig dat vervolgens in de tijd IPA-ACON de uitvoering van de opdracht niet volmaakt kon maken, doordat inmiddels de administratie van de Stichting door de rijksrecherche in beslag was genomen. Duidelijk is vermeld, dat het IPA-ACON rapport niet een accountantsrapport is dat de soliditeit van het cijfermateriaal kon toetsen, maar een rapport is dat met “redelijke mate van zekerheid de belangrijkste problemen in beeld heeft gebracht”.
Er wordt melding gemaakt van een reactie van de heer Reijmer (RA) tevens in de provinciale nota een niet onbesproken lid van de werkgroep Financiën, op de tussenrapportage. Deze reactie gaf geen reden de rapportage bij te stellen. Omdat de letterlijke tekst van de reactie van de heer Reijmer niet beschikbaar is, wordt aangenomen dat de rapportage als waarheidsgetrouw mag worden aangemerkt.

Op 27 mei 1997 is door de Stuurgroep een werkgroep Financiën ingesteld, die de projectleider en het stichtingsbestuur met onmisbare raad en daad terzijde zal staan. De fractie vraagt zich af of hiermee ook wordt bedoeld de financiële commissie die in de reactie van de heer Loos ten tonele wordt gevoerd?
In de conclusie van IPA-ACON staat dat uit bestudering van de notulen van de stuurgroep is gebleken dat de financiële informatievoorziening door of namens de financiële werkgroep aan het bestuur en de stuurgroep niet voldoet aan de daartoe te stellen eisen! Kwaliteit en tijdigheid schoten tekort en financieel grote transacties zouden niet aan het bestuur en de stuurgroep zijn voorgelegd, danwel door het bestuur zijn bekrachtigd. Kan de gedeputeerde ons duidelijk maken of er strikte afspraken zijn gemaakt en vastgelegd over de werkwijze, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van deze financiële werkgroep en of het klopt dat naleving daarvan onder controle moest staan van de stuurgroep?
Uit de aparte aanbiedingsbrief aan de Stichting leidt de fractie onder meer af, dat de positie van de accountant van de Stichting verweven was met zijn diensten voor projecten van Gelderland Events BV c.s., hetgeen ook bij ons de vraag doet rijzen hoe dubieus dit is. Daarnaast is de projectleider tevens directeur van Gelderland Events, hetgeen de fractie, net als IPA-ACON als een zeer oneigenlijke combinatie ervaren. Het gegoochel met leningen en rekeningen is niet inzichtelijk genoeg verwerkt en ook blijkt dat de jaarrekeningen van 1999 en 2000 misleidend zijn.
Het advies van IPA-ACON onder punt d. van de aanbiedingsbrief over onderzoek door zowel de tuchtrechter als het onderzoek vervolgens naar een schadeclaim onderschrijft mijn fractie, evenals het advies de juridische positie van de Stichting in kaart te brengen, alsmede te bezien of sprake kan zijn van een strafrechtelijke procedure.
Daarom steunt de VVD-fractie de genomen maatregelen en de gedachte voor de stappen op korte en langere termijn van het bestuur van de Stichting Europartenariat, zoals deze in de brief aan GS Flevoland op 26 oktober jongstleden zijn geschreven .

Uit de door de heren Bosch en Caniëls opgestelde nota voor deze commissiebehandeling stelt de fractie het volgende vast:
De organisatie van het Europartenariat 1998 is vanaf december 1996 werkende weg opgebouwd. Dat fl 500.000 beschikbaar werd gesteld zonder nog direct te weten hoe en aan wie dit zou worden overgemaakt is een “principe” besluit geweest, van de status waarvan de Staten wel op de hoogte waren. (notulen ELPOO van 17 februari 1997). Ten behoeve van het communicatieplan zijn de gelden (fl 32.250) voorafgaand aan het Statenbesluit ter beschikking gesteld door de voorzitter. Deze handeling was op dat moment niet rechtmatig, zij het dat de commissie positief gereageerd had over het beschikbaar houden van fl 500.000 voor de organisatie van het Europartenariat. Hiervan had dus zondermeer melding gemaakt moeten worden in het Statenvoorstel.
De Statuten van de Stichting impliceren een zekere vrijheidsgraad voor het bestuur aan om de jaarstukken, voorzover door het bestuur gewenst, vergezeld van een rapport van een registeraccountant (of een accountant-administratie consulent) vast te stellen. Dit getuigt van ongebruikelijk weinig strakheid voor financiële en administratieve sturing. Zijn de statuten ter kennisname aan de Staten zijn aangeboden?

Over de externe projectleider de heer Landman (J.E.G. Onroerend Goed BV) en zijn secretaris worden kritische vragen gesteld door de heer Timmers aan de gedeputeerde, waarop in het vervolg de heer Loos wekelijks contacten onderhield met de projectleider. Blijkens het rapport van 10 oktober op pagina 7, is de managementovereenkomst voor bepaalde tijd aangegaan, zonder opzeghandelingen daarin op te nemen. Zou dit kunnen inhouden dat achteraf de Stichting de BV met wie zij dit contract afsloot niet meer aansprakelijk kan stellen? Anders gezegd eindigt de eventuele aansprakelijkheid voor handelingen van de heer Landman jegens de Stichting per 31 december 1998?

Op 3 juni 1998 is een Statenvoorstel gedaan om gezamenlijk met Overijssel en Gelderland een renteloze lening te verstrekken van 1,5 miljoen gulden om een liquiditeitstekort te overbruggen. De veranderde uitvoering van het besluit werd vervolgens op 10 juni in de commissie ELPO/FEZ toegelicht op basis van het aanbod dat Gelderland de rentelasten van het totale bedrag later met de andere provincies zou verrekenen. Is hiervoor door Gelderland een overeenkomst opgesteld?
Bij de voorjaarsbehandeling eind april 1999 is door PS ingestemd met een bijdrage van fl 135.000,= voor de follow-up. Uit de nu ter bespreking liggende notitie blijkt dat tussen 7 september 1998 en 1 juni 1999 kennelijk geen vertegenwoordiging vanuit GS Flevoland in de Stuurgroep aanwezig is geweest. Betekent dit dat er in die periode geen Stuurgroep vergadering is geweest ?

In het financieel verslag van 1997, dat door de Stuurgroep zou zijn vastgesteld, wordt gesteld dat daarover nog geen accountantsverklaring was toegepast en wordt een niet nader te verifiëren Stichting Keten Bedrijven Centra als verantwoordelijk voor juistheid van de gegevens opgevoerd. Wordt hier niet de stichting Europartenariat bedoeld? Ook over 1998 gebeurt dat. De opmerking op pagina 13 in de notitie geeft nog verheldering. Kan de gedeputeerde nog iets toevoegen over de rol van het Stichtingsbestuur in dezen?
Vervolgens blijkt naar aanleiding van een verzoek van de heer Landman om het restant van het toegezegde bedrag (fl 60.000) voor de follow-up, dat de heren Timmers en Dijksma eind april 2000 alert hebben gereageerd op een op misleiding gelijkend briefje van de extern projectleider. Het collegebesluit niet aan dat verzoek te voldoen valt op 1 september 2000, op 8 september volgt de bekendmaking aan de heer Landman. In april van dit jaar is het bezwaar opgeheven en wordt alsnog het bedrag overgemaakt. In de nota is niet naar voren gekomen op basis waarvan dit kon gebeuren want ruim drie weken later blijkt dat de jaarcijfers 1999 niet zijn aangetroffen bij de toezending van de jaarrekeningen 1999 en 2000. De jaarcijfers van 2000 zijn evenmin voldoende helder en de reactie van het College van GS, zoals in deze nota gepresenteerd, lijkt ons zeker passend, ook wanneer het gaat om het veranderingen op een adequate werkelijke accountantsverklaring.
De indruk zou kunnen ontstaan dat het College hier mogelijk achteraf te snel gehandeld heeft. Mocht achteraf gezien toekenning van de gelden uit Brussel als voldoende beschouwd worden op dat moment?
Blijkens de nota is de verdeling van de werkzaamheden in de werkgroep financiën over personen rond de projectleider niet gebaseerd op onafhankelijkheid van deze personen jegens de projectleider. De fractie vraagt zich nu met het college als steller af, of hier de Stuurgroep op 23 oktober 1997 niet te makkelijk en mogelijk slordig met haar verantwoordelijkheid is omgegaan?
Opmerkelijk is, dat niet is na te gaan of en door wie de functie van penningmeester is ingevuld tussen juli 1999 en februari 2001. Hoewel uit antwoord op vragen van het CDA blijkt dat het wachten slechts was op de definitieve afrekening met de Europese Commissie, blijft het de vraag of het kennelijk ontbreken van een penningmeester acceptabel moet worden geacht.

De nota geeft vrij indringend weer dat het opmerkelijk is dat de Stichting klaarblijkelijk als uitvoerend vehikel is aangewend. Over de aanduidingen hoe er, langs een koninklijke weg besluitvorming door PS en vervolgens goedkeuring daarvan door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) had moeten plaatsvinden, rijst de vraag wie dit aan de Statenleden van de provincies had behoren duidelijk te maken? Lag hier niet een verantwoordelijkheid bij alle Colleges van GS en B&W van Apeldoorn?

Had de notaris in Apeldoorn wellicht niet moeten laten blijken dat deze zich realiseerde dat de burgemeester weliswaar privé handelde, maar gezien het feit dat hij een schriftelijke volmacht had van zowel de voorzitter van de KvK en van een gedeputeerde van de provincie Flevoland en gezien de doelstelling van de Stichting en de samenstelling van het bestuur, dat er zowel van de gemeente Apeldoorn als van de Staten van de provincies een besluit met de daarbij behorende goedkeuring had moeten zijn. Vervolgens constateert de fractie dat PS hier, al dan niet verwijtbaar, ook in gebreke zijn gebleven.
In de nota wordt, naar de mening van de VVD, achteraf terecht gesteld dat het vertrouwen in de Stuurgroep en de projectleiding wel heel groot was.

Ten aanzien van de schriftelijke reactie van oud-gedeputeerde Loos wil de fractie het volgende opmerken: De reactie van de heer Loos voldoet in die zin niet aan het verwachtingenpatroon dat het daarin onder 1 genoemde punt over het bereiken van de inhoudelijke doelstelling wat de fractie betreft in de rechtmatigheidstoets niet als belangrijkste criterium kan gelden. Juist zaken aangaande de rechtmatigheid van besteding van overheidsgelden zijn naar voren gekomen als zaken waar verschillende aspecten op zijn minst als onvolkomenheden dienen te worden onderzocht en waarvoor bekeken zal moeten worden op welke wijze en op wiens kosten deze zoveel mogelijk zullen moeten worden hersteld. Ofschoon de heer Loos gelijk heeft met zijn opmerking over de medeverantwoordelijkheid van de Staten als het gaat om een niet-correct besluitvormingstraject bij de goedkeuring voor de oprichting van de Stichting Europartenariat, spreekt de toonzetting van het commentaar in punt 3 de fractie minder. De fractie verwijst hierbij naar het eerdere commentaar op de gebreken die deze Stichting bij oprichting vertoonde. Over de conclusie van de heer Loos, dat eventuele misstappen en fouten hieruit niet voortvloeien, kan pas na afronding van het gehele benodigde onderzoek een definitief oordeel worden geveld. Voorts neemt de fractie kennis van de overige meer persoonlijke opmerkingen van de heer Loos in de overtuiging dat hij zijn visie zeer oprecht inbrengt en deze ook ondersteund wordt door uitlatingen van de heer Timmers ter zake.

De fractie onderschrijft de conclusies: ten aanzien van conclusie 2 over onvoldoende inschakeling van in dit Provinciehuis aanwezige financiële en bestuurlijk-juridische expertise rijst de vraag of er vanuit deze afdelingen niet ooit vragen zijn gesteld aan de gedeputeerde, zoals de heer Timmers dat deed? Of ontbrak, en dan achteraf jammer genoeg, het zicht op de betrekkingen tussen het provinciaal bestuur en de organisatievormen rond het Europartenariat mogelijk geheel bij de afdelingen Financiën en Algemeen Bestuurlijke Aangelegenheden?
Het advies zoals puntsgewijs in de nota is verwoord, neemt de fractie, blijkens de inhoud van het voorgaande over, waarbij tenminste de volgende leerpunten ter overweging worden meegegeven om deze nader te betrekken bij adviespunt 5 of om desgewenst apart te beschouwen.
Bij deelname in Stichtingen door bestuurders van de provincie moeten de vergaderstukken en vastgestelde notulen bij de provincie gearchiveerd worden.
Bij het aangaan van overeenkomsten voor bepaalde tijd door rechtspersonen waarin van mede-vertegenwoordiging sprake kan zijn van bestuurders van de provincie Flevoland, moet voorzien zijn in eisen, waaraan bij afloop van die overeenkomst moet zijn voldaan om de nakoming van de inhoud van de overeenkomst achteraf te kunnen controleren en indien nodig alsnog af te dwingen.
Bij het aangaan van verplichtingen namens het bestuur van de provincie, dient dit altijd te laten voorafgaan aan schriftelijke toestemming van dat bestuur (zie de administratieve organisatie van de werkgroep financiën en het besluit van de stuurgroep van 23 oktober 1997)
Bij het -tijdelijk- uit handen geven van werkzaamheden die bestuurlijke steun van de provincie behoeven, is het raadzaam altijd intern een juridisch advies te vragen over de risico's op grond van bestuurlijk-juridische doorwerking.

Tot slot spreekt de fractie uit veel waardering te hebben voor de opstellers van de notitie, die per onderdeel op chronologische wijze veel verduidelijking hebben aangebracht in de onderbouwing van het Statenvoorstel van 31 oktober, waarin werd ingestemd met bij te dragen aan het accountantsonderzoek en juridisch onderzoek door de Stichting Europartenariat waarvoor de gemeente Apeldoorn zich garant stelt.
Bij die gelegenheid heeft de fractie ook uitgesproken dat het in ogen van de VVD verstandig en noodzakelijk werd geacht expertise in te schakelen om het Flevolands belang goed uit te lichten. Vandaar dat toen werd ingestemd met het voorstel hiervoor 40.000 gulden beschikbaar te stellen. De fractie waardeert het dat de voorzitter van de Stichting, de heer Boxem, inzicht heeft verschaft in de stappen die door de Stichting zijn en zullen worden ondernomen.
Over de financiële gevolgen en de cijfers is in deze bijdrage nauwelijks gesproken, omdat het duidelijk is dat een compleet eindbeeld nog niet voorhanden is.
De fractie is benieuwd op welke termijn nadere informatie beschikbaar zal komen op grond van gegevens die nu nog bij de Rijksrecherche berusten?
Tot slot wil de fractie de gedeputeerde Dijksma aanmoedigen om voor ook zijn financiële expertise bij de verdere afwikkeling van de zaken annex het Europartenariat te blijven inzetten en door te gaan met het informeren van de Staten in de vorderingen in beide betekenissen van het woord.

CDA:
De fractie heeft bij GS reeds schriftelijk een aantal vragen over de gang van zaken bij het Europartenariat ingediend. De fractie stelt vast dat de feiten die in de rapportages naar boven worden gebracht, getuigen van onvoldoende deskundigheid, aandacht, zorgvuldigheid en controle en toezicht. Het Stichtingsbestuur had de stuurgroep en projectleider op non-actief moeten zetten om vervolgens zelf de afwikkeling ter hand te nemen. Als PS zitten wij hier om een GS-lid op zijn beleid te controleren en dat verschil wensen wij hier duidelijk te markeren. Het "ondernemende imago" van de betrokken provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland heeft – in het kielzog van het Cebeco-affaire van Zuid-Holland- inmiddels aanzienlijke schade opgelopen. De provincies hebben een geweldige ijver aan de dag gelegd zich te profileren en op de kaart te zetten met een ambitieus PR en evenementenbeleid, maar dit mag nooit ten koste gaan staatsrechtelijke waarden en normen. Publieke middelen dienen zorgvuldig, doelmatig, controleerbaar en rechtmatig te worden besteedt. Bij het invullen van bestuurlijke ambities mag dit nimmer uit het oog worden verloren. De provincies zijn geen marktorganisatie met winstmaximalisatie als doelstelling, maar taakgerichte organisaties die met gemeenschapsgelden, opgebracht door burgers, worden gefinancierd. De gemeenschap mag en moet erop kunnen vertrouwen dat deze middelen verantwoord worden aangewend. Dat beteken dat verantwoordelijke bestuurders niet alleen oog moeten hebben voor het eindresultaat, maar ook voor de weg die tot dit resultaat moet leiden. Gedoeld wordt hierbij op regels en procedures van de rechtstaat. Het is de zienswijze van de fractie dat de deze belangen in het geval van het Europartenariat in 1999 en 2000 onvoldoende behartigd. In de euforie van een geslaagd evenement kon de administratieve afwikkeling "ambtelijk" worden afgedaan door Apeldoorn en de provincie Gelderland, zonder al te veel bestuurlijke inmenging, toezicht en controle. De afstandelijke bestuurlijke stijl van voormalig stichtingsbestuurder Doesburg is geheel terug te vinden in de afwikkeling, maar ook het Flevolands bestuurslid kan onvoldoende alertheid worden verweten. Als een ding duidelijk is geworden, gaat deze houding Flevoland, maar ook de andere overheden, Kamers van Koophandel en gemeente Apeldoorn extra geld kosten, althans, en daar ziet het naar uit, is de kans klein dat nog een deel van de gelden terugkomt van Gelderland Events. De fractie heeft voorshands niet veel vertrouwen in een goede afloop.
Nadat de problemen in het voorjaar 2001 geleidelijk boven water kwamen, zijn door het Stichtingsbestuur en Gedeputeerde Staten geëigende maatregelen getroffen om zicht te krijgen in de financiële positie van de Stichting. Ook zijn maatregelen genomen om de belangen veilig te stellen, dat geldt uiteraard ook voor de Flevolandse belangen. De fractie steunt de aanpak van GS om die belangen van onze provincie zo goed mogelijk te behartigen en de financiële schade zo veel mogelijk te beperken. Dat stemt tot voldoening. Geconstateerd moet worden dat op dit moment nog niet alle ins en outs volledig in beeld zijn. Een deel van de financiële administratie berust nog bij de rijksrecherche en kon nog niet worden ingezien. De fractie kan daarom nog geen eindoordeel uitspreken, maar zal dat doen wanneer een finale balans is opgemaakt.
De CDA-fractie dringt aan op liquidatie van de Stichting op de kortst mogelijke termijn. Op dit moment is de fractie van oordeel dat de Stichting geen enkele activiteit mag uitvoeren anders dan de afwikkeling van de boedel, op een voor de overheden en dus ook voor Flevoland minst bezwarende wijze.

A. Vragen naar aanleiding van het interne stuk d.d. 10 oktober 2001:

1. De managementovereenkomst d.d. 3 juli 1997 tussen de Stichting Europartenariat en J.E.G. Onroerend
   Goed BV is aangegaan voor bepaalde tijd, namelijk van 15 maart 1997 tot en met 31 december 1998.
   a. Is er tussen partijen een nieuwe overeenkomst gesloten per 1 januari 1999? Zo ja, wanneer en hoe luidt die overeenkomst?
   b. Zo nee, zijn er door of namens J.E.G. Onroerend Goed BV voor de Stichting nog werkzaamheden
      uitgevoerd en financiële verplichtingen aangegaan?
   c. Als dat laatste wel het geval is geweest en er was geen nieuwe managementovereenkomst gesloten, op welke titel zijn dan door J.E.G. Onroerend Goed BV werkzaamheden uitgevoerd of financiële verplichtingen aangegaan?
   d. Door wie zijn in die periode opdrachten verstrekt aan deze BV?
   e. Als er na 1 januari 1999 opdrachten zijn verleend aan deze BV liggen daaraan dan bestuursbesluiten ten grondslag, en zijn die besluiten terug te vinden in de notulen?
2. Kunt u een overzicht verstrekken van de data en de bedragen die de EU als bevoorschotting heeft verstrekt en tevens als eindafrekening van EP 98?
3. Hebben PS van Flevoland expliciet ingestemd met een zogenaamde follow-up c.q. met het project European Business Partner 2001? (Brief van EP 98 aan GS d.d. 1 februari 1999).
   Zo ja, is er toen door PS of door ELPOO expliciet mee ingestemd dat die werkzaamheden door de Stichting EP 98 zouden worden uitgevoerd?
   Zijn er in het bevestigende geval opmerkingen gemaakt in PS of in ELPOO over de wijze waarop en door
   wie het management zou worden uitgevoerd?

4. Op 1 juni 1999 heeft de Stuurgroep EP 98 vergaderd en de jaarrekeningen 1997 en 1998 behandeld.

a. Was de Stuurgroep formeel gerechtigd tot goedkeuring van de jaarstukken of was daartoe uitsluitend het stichtingsbestuur bevoegd?
Heeft het stichtingsbestuur wel ooit eens vergaderd, zoals de statuten voorschrijven?
Of vergaderde een soort alias van het bestuur onder de naam van Stuurgroep?
Zo ja, wat is dan de rechtsgeldigheid geweest van de zogenaamde besluiten die door de Stuurgroep zijn genomen?

b. Wat was op 1 juni 1999 in de jaarstukken 1998 het tekort per 31 december 1998 c.q. het negatief
vermogen van de Stichting Europartenariat 1998?
Wat was het bedrag dat destijds vermoed werd en wat is het bedrag dat thans door IPA-ACON vermoed wordt?

c. De financiële stukken werden op 1 juni 1999 ter vergadering uitgereikt en zouden ter tekening worden rondgestuurd. De stukken zijn op 15 juni 1999 rondgestuurd. Zijn deze stukken door alle
betrokken bestuursleden c.q. stuurgroepleden getekend geretourneerd, zo ook door het Flevolands bestuurslid?

d. In de notulen van de vergadering van 1 juni 1999 is sprake van een nieuwe Stichting die zonder financiële erfenis zou kunnen starten. Is deze nieuwe stichting opgericht?
Zo ja, wanneer en door wie?
Zo nee, waarom niet?

5. Op 9 april 2001 besluiten GS alsnog op voorstel van de afd. EZ ƒ. 60.000 over te maken als restant voor
de follow-up, omdat aan de vereiste financiële gegevens en accountantsverklaring is voldaan. Van wiens hand waren die financiële gegevens en accountantsverklaring?
Hoe deugdelijk blijken die achteraf te zijn geweest?

6. Waarom is door het stichtingsbestuur van EP 98 gedurende 1,5 jaar niet voorzien in de vacature van
penningmeester?
Welke persoon nam de taken van de penningmeester waar gedurende die periode?

7. Kan bij benadering het bedrag genoemd worden wat de gehele affaire vanaf 1997 tot en met 2001 (en
eventueel daarna) de Provincie Flevoland zal gaan kosten?

8. Wat is er in de praktijk terecht gekomen van de follow-up c.q. European Business Partner?

B. Vragen naar aanleiding van IPA-ACON, brief d.d. 17 oktober 2001:

1. Verwacht IPA-ACON c.q. GS dat er na teruggave van de administratie door de rijksrecherche nog meer
zaken aan het licht zullen komen waarin thans nog geen inzicht bestaat?

2. Wie zijn vanaf het vertrek van de heer Loos tot heden voorzitter geweest van de stuurgroep c.q. het bestuur van de Stichting Europartenariat 1998?
Werden opdrachten aan de heer Landman uitsluitend gegeven door de voorzitter of ook door andere stuurgroepleden?
Woonde de heer Landman de vergaderingen van de stuurgroep bij en destilleerde hij uit die vergaderingen zijn opdrachten zelf of kreeg hij nadrukkelijk opdrachten in de vorm van instructies?

3. Door de Stichting Europartenariat 1998 c.q. de stuurgroep is een managementovereenkomst gesloten
met J.E.G. Onroerend Goed BV. In de brief van IPA-ACON is telkens sprake van Gelderland Events BV.
Welke contractuele overeenkomst bestaat er tussen de Stichting EP 98 en Gelderland Events BV?
Als er geen dergelijke overeenkomst bestaat op welke titel heeft dan Gelderland Events BV werkzaamheden verricht voor de Stichting EP 98?
Op welk moment is Gelderland BV de facto in de plaats getreden van J.E.G. Onroerend Goed BV?
Is dat stilzwijgend gebeurd?

4. IPA-ACON richt de brief d.d. 17 oktober 2001 aan het Bestuur van de Stichting. Is de opdracht aan IPA-
ACON verstrekt door het Stichtingsbestuur of door de Stuurgroep?
Ook IPA-ACON haalt bestuur en stuurgroep door elkaar. Dat mogen dan in persoon dezelfde zijn; in rechtspositionele zin maakt dat een groot verschil uit. Zeker als het gaat om wettelijke aansprakelijkheid. Waarom weet IPA-ACON dit onderscheid niet beter te maken?

5. In de bijeenkomst van de Stuurgroep d.d. 16 juli 2001 is geconstateerd dat sprake was van een ongedekt tekort van ƒ. 1.200.000.
Door welke instantie is dat bedrag voorgeschoten?

Waarom blijft zelfs in dit stadium de stuurgroep vergaderen in plaats van het stichtingsbestuur als rechtspersoon?

PvdA:
De fractie is van mening dat nu met name de aandacht gericht moet worden op de organisatorische en bestuurlijke rol van de provincie Flevoland in het geheel. De cijfermatige en financiële consequenties komen in een later stadium aan de orde.
De fractie spreekt haar waardering uit over het interne onderzoek (alleen PS 3 juni 1998 moet zijn PS 7 mei!). Het college verdient alle lof voor de aanpak, de integere werkwijze en de openheid die daarbij betracht wordt. Om haar controlerende taak van PS optimaal uit te kunnen voeren is openheid en een zo goed mogelijke informatievoorziening een belangrijke voorwaarde.
De fractie verneemt graag bij voorkeur de schriftelijke reactie van het College op verschillende rapportages en de daarin gemaakte opmerkingen, conclusies en aanbevelingen.

Het Europartenariat 1998 wordt als een geslaagd project gezien, ja, laten we het daar toch nog maar op houden, maar ook is het een project dat van ongelofelijk dilettantisme getuigt; alsof in dit huis niet bekend zou zijn dat waar het om "het uitdelen" van publieke gelden gaat er zeer zorgvuldige procedures en spelregels gelden c.q. moeten gelden. Het valt ons daarbij altijd op dat de zachte sector, waar het toch vaak om veel kleinere bedragen gaat, zich dat veel beter lijkt te realiseren dan de harde sector (beleidsregels; jaarverslagen, anders geen subsidie meer, etc.).
Uit het interne onderzoek blijkt hoe van meet af aan, vanaf het eerste Collegebesluit om ƒ500.000,- beschikbaar te stellen – zonder nauwkeurig aan te geven aan wie dit bedrag zou moeten worden overgemaakt – hoe onzorgvuldig dit project geredigeerd is.
Dat betreft eigenlijk alle betrokkenen: een gedeputeerde die niet zorgt voor ambtelijke afdichting, die bijvoorbeeld al gelden toezegt, zonder dat daartoe een PS-besluit genomen is en een waarschuwend geluid vanuit de organisatie met een telefoontje afdoet. Een college en een ambtelijk apparaat, die niet kritisch zijn; moet ook juist een griffier de procesgang niet bewaken, maar dat geldt ook een commissie ELPO en Statenleden die niet verder doorvragen. Al moeten juist die Statenleden het ook wel hebben van de informatie die ze aangeleverd krijgen.
Er is sprake van een stuurgroep en een stichting, maar de relatie tussen deze twee wordt nergens duidelijk, zelfs in brief IPA-ACON van 26 oktober 2001 worden ze nog door elkaar gehaald. Waarom is stuurgroep eigenlijk blijven bestaan, nadat de stichting opgericht was?
Hoe is het mogelijk dat een Stichting kon worden opgericht zonder goedkeuring van het bestuur van de provincie (en minister van Binnenlandse Zaken), terwijl nu blijkt dat daaruit wel publieke rechtsgevolgen voortvloeien?

Is het juist dat de 'private' stichting als gevolg van de benaderingswijze door de overheden en de bestuurlijke vertegenwoordiging in 'bestuur en stuurgroep' nu in feite moet worden gezien als een publiek opgerichte rechtspersoonlijkheid die de overheden ingeval van rechtsgevolgen juridisch bindt? Bovendien, ook voor een privaatrechtelijke stichting scoren de statuten niet hoog: onvoldoende voor wat betreft accountantsonderzoek, aantal malen vergaderen per jaar, relatie tot stuurgroep. Het is toch ook wonderlijk dat de 'private' stichting zich heeft kunnen onttrekken aan de gebruikelijk financiële checks and balances ingevolge subsidiebeleid? (o.a. jaarverslagen, jaarrekeningen en accountantsverklaringen en subsidieafrekeningen).
En dan de structuur van de organisatie (er is uiteindelijk sprake van 12 verschillende gremia, pag. 2, intern onderzoek): hoe zat die in elkaar, was er een structuurschema: nergens blijkt wie aan wie verantwoording schuldig was. Was wel ergens geregeld wat de verhouding van de stuurgroep of de stichting tot het projectmanagement was en zijn er richtlijnen gegeven?
Op bladzijde 11 is plotseling sprake van een nieuwe stichting (1 juni '1999): European Business Partner 2001. Is die van de grond gekomen? Is daarvoor subsidie verkregen? En hadden de Staten, omdat deze voortvloeide uit het Europartenariat, daar dan niet over geïnformeerd dienen te worden?
In juni 1999 keurt de stuurgroep (niet de stichting) de jaarstukken goed, zonder dat er een goedkeurende accountantsverklaring is. Hoe zit dat? Is dat overgenomen door de stichting? Hoe kan dan bovendien wel de eindafrekening van de gesubsidieerde uitgaven met goedkeurende accountantsverklaring d.d. 6 oktober 2000 naar Brussel gestuurd worden? Is er naar Brussel iets gestuurd waarvan men wist/vermoedde dat dit niet klopte? Door wie is dit gebeurd?
De fractie vraagt zich af wat is de status van de subsidievaststelling door de Europese Commissie? Wat zijn de mogelijkheden voor de Europese Commissie om dit bedrag alsnog deels terug te vorderen c.q. subsidie in te trekken (b.v. op basis van onrechtmatig handelen) en wat is het maximale risico voor de provincie Flevoland?
Tot slot vraagt de fractie zich af waarom pas in mei 2001 echt alarm is geslagen?

De fractie wil graag van het College horen welke maatregelen het zich voorstelt om dit soort zaken in de toekomst te voorkomen.

Groenlinks:
De fractie onderschrijft met dankbaarheid de bevindingen van de interne notitie. Deze geeft een goed en weinig verhullend beeld wat zich afgespeeld heeft rond het Europartenariat. Op dit moment is aan de orde de vraag wie politiek verantwoordelijk is. Een complicatie daarbij is dat de thans verantwoordelijk gedeputeerde bij zijn aantreden als lid van bestuur van de Stichting een feitelijk failliete boedel aantrof, maar dit op dat moment nog niet met feiten kon staven. Hij heeft juist gehandeld om wel als bestuurslid, maar niet als penningmeester van de Stichting aan te treden, zolang de vorige penningmeester nog niet was gedechargeerd. Toch is hij als gewoon bestuurslid verantwoording verschuldigd.

ChristenUnie:
Het doel en het nut van het Europartenariat staan op dit moment niet ter discussie, hoewel er wel twijfels rijzen over de nasleep van het evenement. In de zienswijze van de fractie gaat het nu vooral om de vraag van de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid. Voorafgaand aan de bespreking willen we onszelf en de andere fracties daarom de volgende vraag stellen: ”is het in deze situatie (waarin de gang van zaken kennelijk verkeerd is gelopen) voldoende om op basis van de perceptie van het college als Staten te oordelen. Niet dat ik daarmee de vraag opwerp naar de relevantie van de perceptie van het college. De vraag richt zich op het punt van voldoende informatie voor de afweging van de staten. Kortom, zijn de voorliggende stukken voldoende of niet. Vinden we dat aanvullende informatie wenselijk is?”

De fractie doet een oproep aan de andere fracties deze vraag in hun reacties te betrekken. Niet om het de gedeputeerde of het college onnodig moeilijk te maken, maar om een goed inzicht in de situatie te krijgen en een goed oordeel te kunnen vormen stelt de fractie de volgende vragen:

1. Draagt het college politieke verantwoordelijk voor het Flevolandse aandeel in de gang van zaken rond de stichting Europartenariat?
2. Hoe wordt reactie van de heer P. Loos op de interne ambtelijke notitie beoordeeld door het college?
3. Is het vertrouwen van de heer P. Loos in de bemensing van de stuurgroep financiën voldoende reden geweest om vertrouwen te hebben in een gezonde financiële huishouding bij de Stichting?
4. Is het vertrouwen dat de heer P. Loos uiteindelijk stelde in het organiserend vermogen van de stichting met betrekking tot de financiële huishouding voldoende geweest?
5. Hoe wordt de administratieve organisatie en het toezicht op de bedrijfsvoering?
6. Hoe kon het gebeuren dat uitgaven zijn gedaan voordat PS goedkeuring hebben gegeven aan het project Europartenariat 1998?
7. Waarom zijn de Stichtingsstatuten niet besproken en PS hierover niet geïnformeerd?
8. De fractie verneemt graag de zienswijze van het college met betrekking tot de opmerking in de ambtelijke notitie p.8, namelijk dat GS en PS in oplegnota en statenvoorstel ingelicht hadden moeten worden van de dreigende overschrijding van 2 miljoen?
9. Waarop was het vertrouwen gebaseerd dat de externe projectleiding voldoende greep heeft op de projectorganisatie (Statenvoorstel juni 1998)
10. Waarom heeft de stuurgroep de financiële stukken goedgekeurd, terwijl dit tot de bevoegdheden van de Stichting behoort
11. Waarom wordt EP98 doorgezet nadat de manifestatie in Apeldoorn is gerealiseerd?
12. Is er in de periode van 15 juni 1999 tot 15 juni 2000 contact onderhouden met de Stichting
13. Is inmiddels voldoende duidelijk of de heer Landman vanaf 31 december 1998 nog handelingen heeft verricht waaraan het Stichtingsbestuur in juridische is gebonden en wat zijn de mogelijke financiële consequenties?
14. Is het college met onze fractie van mening dat de provincie als publiekrechtelijk lichaam niet behoort mee te werken aan een privaatrechtelijke stichting? (klopt dit???)
15. Op welke wijze werd aangedrongen op het tijdig presenteren van de jaarcijfers vanaf 1998?
16. Is er sprake geweest van een adequate controle en toezicht op de Stichting en welke maatregelen zijn genomen op grip te krijgen of de financiële gang van zaken? Werden begrotingen, begrotingswijzigingen

ter goedkeuring voorgelegd aan het college?

17. Is het college met ons van mening dat directe verantwoordelijkheid voor privaatrechtelijke organisaties niet bij individuele collegeleden behoort te liggen? Is in dit kader het voorzitterschap van de heer P. Loos en het lidmaatschap van de heer H. Dijksma van de Stichting onderwerp van bespreking geweest?
18. Waarom werd op 9 april 2001 besloten gelden over te maken, terwijl (goedkeurende) accountants verklaringen ontbraken?
19. Was het college op de hoogte van de verwevenheid van allerlei organisaties, die betrokken waren bij het Europartenariat 1998?
20. Waarom is de heer H. Dijksma de heer P. Loos opgevolgd als lid van het Stichtingsbestuur?

Tot slot vraagt de fractie om een reactie op de conclusies 1 en 2 van het interne ambtelijke rapport

D66:
Er is een overeenkomst aangegaan tussen de Stichting Europartenariat en J.E.G. Onroerend Goed BV, maar de feitelijke uitvoering berustte klaarblijkelijk bij Gelderland Events BV. De fractie vraagt zich af wat de relatie tussen de twee genoemde organisaties is en hoe deze in formele zin is vastgelegd? In het geval dit niet zo is, zijn de handelingen van Gelderland Events BV dan rechtsgeldig geweest?
J.E.G. Ontroerend Goed BV is een overeenkomst met de Stichting aangegaan tot en met 31 december 1998. Zijn er na 31 december 1998 nog handelingen verricht door deze organisatie en zo ja, zijn die ten laste van de Stichting gebracht? In hoeverre werd in deze handelingen toegestemd door het Stichtingsbestuur?

De stuurgroepvergadering van 1 juni 1999 is een cruciale geweest. Juist tijdens de wisseling van de wacht werden beide jaarrekeningen zonder accountantsverklaring in afwezigheid van de penningmeester zowel voorgelegd als goedgekeurd. Achteraf blijkt dat men hier te goed van vertrouwen is geweest ten opzichte van de uitvoerende organisatie. Is te achterhalen wat de rol van de Stichting Keten Bedrijvencentra is geweest en in hoeverre kan deze organisatie verantwoordelijk worden gehouden voor de financiële verslaglegging?
De fractie vraagt zich af of in het geval achteraf nog jaarcijfers over 1999 van de Stichting worden aangetroffen, deze alsnog moeten worden vastgesteld. Voorts vraagt de fractie zich af welke stappen worden ondernomen om de Stichting zo snel mogelijk te liquideren, omdat de opdracht is gerealiseerd. De fractie is van mening dat gezien de verwikkelingen rond het Europartenariat 1998 een eventueel vervolgproject het beste door een tijdelijke nieuwe stichting kunnen worden uitgevoerd.
Ook de fractie van D66 wil graag weten wat de financiële consequenties zijn van het financiële debacle.

SGP:
De fractie betreurt het dat een zo succesvol evenement als het Europartenariat op deze wijze in het nieuws is gekomen. De fractie vindt het pijnlijk dat de affaire een negatief beeld heeft achter gelaten op het functioneren van de overheid, die geloofwaardigheid, integriteit en betrouwbaarheid moet uitstralen. Juist die overheid blijkt door de nasleep van het Europartenariat, waarbij meerdere overheden gezamenlijk een succesvol project realiseerden, een flinke deuk te hebben opgelopen. De gang van zaken rond het evenement heeft schade berokkend aan de relatie tussen overheid en burger: de overheid moet vertrouwen en gezag uitstralen en de burger dient dit te erkennen. De fractie pleit voor volledige openheid van zaken. De wijze en de voortvarendheid waarop het college c.q. de gedeputeerde de Europartenariat-affaire hebben aangepakt, en de openheid die daarbij betracht is, oogst lof en waardering.
Terugkijkend op de financiële afwikkeling wekt het verbazing dat de jaarrekeningen 1997 en 1998 zo maar worden overgenomen. Ook lijkt de interesse in de financiële afwikkeling snel af te nemen. In juni 2001 zenden GS een brief waarin geëist wordt dat er een financieel overzicht moet komen. Vanaf dat moment volgen de ontwikkelingen elkaar in hoog tempo op.
Bij een inhoudelijke beoordeling van de gang van zaken rond het Europartenariat in bestuurlijke, financiële en organisatorische zin springen twee zaken in het oog:

1. In bestuurlijke zin valt het op dat de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de projectleider, het projectmanagement, de Stichting en de onderlinge relaties tussen deze geledingen niet goed zijn geregeld. Het Stichtingsbestuur is in zijn toezichthoudende en controlerende taak te schort geschoten en heeft –naar nu is gebleken- ten onrechte een groot vertrouwen in de stuurgroep gehad;
2. Voor wat betreft de financiële administratie kan worden opgemerkt dat er “gegoocheld is met cijfers”, eindafrekeningen zijn vastgesteld zonder goedkeurende accountantsverklaring door de stuurgroep, die

daartoe niet bevoegd was. Een accountant die, verwijtbaar, een misleidende verklaring afgaf bij de jaarrekening. Ook zijn gelden onttrokken aan de Stichting om daarmee andere projecten te financieren. De indruk bestaat dat de interesse voor de financiele afwikkeling snel afnam na afloop van het evenement.

Er is veel misgegaan en daarom hecht de fractie eraan hieruit lessen voor de toekomst te trekken. De leermomenten dienen echter vooral te worden gefocust op de provinciale organisatie. De fractie pleit ervoor om in het vervolg bij deelneming van de provincie in rechtspersonen een juridische, financiële, administratieve toets en risico-analyse expliciet op te nemen in het voorstel en erop toe te zien dat een goede archivering plaatsvindt. Ook vindt de fractie dat bestuurlijke en staatsrechtelijke normen en waarden in acht moeten worden genomen.
De fractie ziet met belangstelling de vervolgrapportages tegemoet.

Fractie Kalkman:
Wat de fractie is opgevallen is de lauwe reactie van oud-gedeputeerde Loos ("Hier kan ik niets mee") op kritische opmerkingen van de heer Timmers, die twijfels had over het organiserend vermogen van de projectorganisatie. De fractie heeft met belangstelling kennis genomen van de rapportages en vindt dat de aanbevelingen daarin gedaan opgevolgd dienen te worden.
Voorzitter: heeft het gevoelen dat de fracties vrij uitvoerig zijn ingegaan op de voorliggende rapportages. Er is een tussenbalans opgemaakt. Hij stelt daarom voor, mede met het oog op de tijd, geen tweede termijn toe te staan. Het onderwerp komt immers nog uitvoerig aan de orde als de finale balans is opgemaakt.
De voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde die de vele vragen beknopt zal beantwoorden.

Reactie van Gedeputeerde:
De heer H. Dijksma dankt de commissie voor het vertrouwen en schetst de sfeer en situatie die hij aantrof bij zijn aantreden als Stichtingsbestuurder. Het is goed voordat hierop nader zal worden ingegaan op te merken dat met de kennis van vandaag een kritische houding gemakkelijk is. Bij het verkrijgen van een goed beeld en de beoordeling van de gang van zaken rond het Europartenariat is een complicatie geweest de onvolledigheid van het dossier, maar ook dat niet alles werd vastgelegd in notulen. Ook ontbrak een overdrachtsdossier. Bij lezing van de stukken bekruipt je een ongemakkelijke gevoelen, omdat niet alle ins en outs op transparante wijze op tafel lagen.
De jaarstukken van 1997 en 1998 riepen een sfeer op van laveergedrag: "het moest een bepaalde richting op": de heer Doesburg, die de vergadering voorzat, heeft een aantal zaken doorgedrukt, zoals de jaarstukken, terwijl een minderheid tegen was, en gaf daarbij aan dat de Werkgroep Financiën altijd op de hoogte was. Het een en ander heeft ertoe geleid dat de heer H. Dijksma –onder gegeven omstandigheden- en zonder dat decharge van de vorige penningmeester had plaatsgevonden, geweigerd heeft de functie van penningmeester van het Stichtingsbestuur op zich te nemen. Formeel trad hij aan als bestuurslid in februari 2000. Achteraf gezien blijkt dit gevoelen in overeenstemming te zijn geweest met de feitelijke situatie waarin de Stichting op dat moment verkeerde. Er werden door gekwalificeerde RA accountants verklaringen afgegeven, die onder de gegeven omstandigheden beter niet afgegeven hadden kunnen en mogen worden, want de administratie was op zijn zachtst gezegd niet op orde .

GroenLinks: vraagt of gedeputeerde qualitate qua lid van het Stichtingsbestuur werd.
Gedeputeerde in de statuten was bepaald dat de portefeuillehouders van economische zaken inderdaad qualitate qua lid van het Stichtingsbestuur zijn en GS hebben daarmee ingestemd. (zie lijst bestuursfuncties collegeleden).
Er is inderdaad een eindafrekening van het project naar Brussel verzonden met een nihil resultaat. Deze eindafrekening was door de vorige accountant van de Stichting samengesteld en voorzien van een goedkeurende verklaring.

PvdA: en er werd een goedkeurende verklaring gegeven?
Gedeputeerde: ja, de goedkeurende verklaring van Reijmer en Wibbens, die tevens ter controle zitting had in de Werkgroep Financiën. De jaarcijfers waren volgens IPA-ACON versluierend en misleidend. Het IPA ACON rapport heeft zich buitengewoon kritisch uitgelaten, wat opmerkelijk is, over de door Reijmer en Wibbens geleverde prestaties. Zij spreken zelfs over onrechtmatig handelen. In het Stichtingsbestuur werden continu vragen gesteld naar de financiële situatie. Gelderland heeft toen de indruk gewekt dat de afhandeling van het financiële deel via haar liep en gemonitord werd, waar de heren De Steur en Eijgenraam zeer nauw bij waren betrokken.

PvdA: werden de financiële stukken "naar Brussel toegeschreven?"
Gedeputeerde: het is voor onze huidige juridische en financiële adviseurs lastig dat zij niet over alle cijfers kunnen beschikken, omdat deze in verband met een justitieel onderzoek (Evenementenbeleid Gelderland) in beslag zijn genomen door de Rijksrecherche. Dit betreft o.a. de financiële stukken van de Stichting.

GroenLinks: juicht het toe dat de gedeputeerde bereid is geweest bestuurlijke verantwoordelijkheid te dragen en kan zich goed voorstellen dat hij onder de geschetste omstandigheden niet het penningmeesterschap op zich wilde nemen. Deze rol zou bestuurlijk door Gelderland worden ingevuld in de Werkgroep Financiën en er mocht op worden vertrouwd dat dit op adequate wijze zou plaatsvinden. Er werd uitgegaan van de checks and balances en het toezicht van dezelfde accountants, die ook toezicht hielden op de financiële huishouding van de provincie.

Gedeputeerde gaat in op de vragen van de fracties:
Een overlapping van verantwoordelijkheden van stuurgroep en Stichting hoeft geen valkuil te zijn voor het bestuurlijke functioneren mits vanaf het begin taken en functies goed onderscheiden zijn. De gedeputeerde wenst niet in te gaan op de vragen, die gesteld zijn over het functioneren van oud-gedeputeerde Loos. Geconstateerd moet worden dat van een administratieve organisatie niet of nauwelijks sprake was.

CDA: stelt vast dat door het niet opstellen van een administratieve organisatie de statuten van de Stichting met de voeten zijn getreden. De fractie heeft de indruk dat het bestuur nauwelijks bijeen geweest is.

PvdA: begrijpt dat bestuursleden niet teruggekoppeld hebben naar hun eigen college. Bovendien is er geen officieel Statenbesluit is genomen ter bekrachtiging van het besluit een Stichting op te richten. Ook werd geen Ministeriële goedkeuring is aangevraagd.

Gedeputeerde: de tekst van de reactie van heer Reijmer is slechts IPA-ACON bekend. De administratieve organisatie geeft aan wie gerechtigd is tot betaling van grote en kleine bedragen. De controle door accountants liep via de Werkgroep Financiën, waarbij de afspraak gold dat betalingen in deze werkgroep zouden worden besproken.
Project- en Stuurgroepleden, maar ook de Stichting zijn, conform de statuten, niet bevoegd tot verstrekken van leningen en het bezwaren van goederen. IPA-ACON heeft vastgesteld dat er geschoven is met crediteuren en debiteuren van andere stichtingen en werkmaatschappijen, waartoe de projectleiding niet bevoegd was. Onderzocht wordt of dit via gerechtelijke stappen kan worden aangevochten. De Stichtingsstatuten zijn niet aangeboden aan GS noch aan de Staten. Er is door de provincie Gelderland geen leningsovereenkomst voor de 1 miljoen gulden opgesteld. Aan “goed huisvaderschap” kan derhalve getwijfeld worden (rapport Deloitte en Touche).

De juridisch adviseur van de Stichting zoekt uit of de heer Landman na 31 december 1998 gerechtigd was tot het aangaan van verplichtingen. In de periode 7 september tot 1 juni 1999 heeft de Stuurgroep twee keer vergaderd; de heer P. Loos was op 15 oktober aanwezig.
In een schriftelijke reactie op de gestelde vragen, die u binnenkort tegemoet kunt zien, zal hierop uitgebreid worden ingegaan.
Geconstateerd moet worden dat de checks and balances toendertijd niet voldoende zijn benut in de provinciale organisatie. In het kader van het organisatieontwikkelingstraject wordt hieraan reeds ruim een jaar extra aandacht besteed. Goede checks and balances horen bij een ondernemende organisatie en de portefeuillehouder Personeel en Organisatie spant zich in om op dit gebied een kwaliteitssprong te maken. Adequate financiële en juridische toetsen zijn inmiddels ingebouwd in het werkproces. Deze aanpak staat los van het debacle van het Europartenariat 1998. De aanbevelingen, die Deloitte en Touche in hun rapportage doen, zullen bij nadere evaluatie worden meegenomen.
De gedeputeerde deelt mede dat GS zich zullen blijven inspannen voor een goede afwikkeling van het Europartenariat, daarbij de belangen van de provincie Flevoland niet uit het oog verliezend.
Het CDA spreekt van een grote administratieve puinhoop. Hoe groot de schade is die hier uit voortvloeit is moeilijk aan te geven omdat nog niet alle cijfers bekend zijn, maar het verlies is in 1999 reeds vastgesteld op 0,5 miljoen gulden, thans volgens IPA-ACON 1,5 miljoen. De gedeputeerde acht de kans op verdere tegenvallers klein, maar het is toch goed hier rekening mee te houden. De organisatie heeft geen activiteiten meer. Leningen verstrekt aan andere rechtspersonen zullen worden teruggevorderd omdat de projectleiding hierbij op persoonlijke titel handelde en hiertoe niet bevoegd was. Het Stichtingsbestuur en GS spreken in dit verband van onacceptabel gedrag. De kans dat via een gerechtelijke procedure nog gelden kunnen worden teruggevorderd acht hij klein.
Er is niet gekozen is voor een actieve liquidatie. De statuten vereisen in dit geval dat er een vereffenaar wordt aangesteld. De betrokken provinciebesturen overleggen hierover en streven een zachte liquidatie na van de Stichting.

PvdA: de organisatorische aspecten zijn behandeld en vaker in de commissie aan de orde geweest. De fractie dankt GS voor het ingestelde onderzoek en het streven adequate gegevens boven water te krijgen en deze zo objectief mogelijk te presenteren.

GroenLinks: constateert dat er van alles mis is gegaan bij de organisatie (o.a. zelfde personen hadden zitting in het bestuur van de stichting en stuurgroep) van het Europartenariat en dat het een wonder is dat

het evenement zelf als geslaagd mag worden beschouwd. De fractie vraagt zich af of de heer Landman het volle mandaat heeft gekregen van Stichtingsbestuur en Stuurgroep?

Gedeputeerde: het door juristen ingesteld onderzoek zal dit moeten uitwijzen.

PvdA: niet duidelijk was waar de verantwoordelijkheden lagen.

Gedeputeerde: zegt toe dat getracht zal worden het organisatieschema met bevoegdheden en verantwoordelijkheden te achterhalen. J.E.G. Onroerend Goed BV was ten volle gemandateerd.

CDA: het Stichtingsbestuur heeft niet gefunctioneerd als een toezichthouder.

GroenLinks: er zijn veel vragen behandeld, maar de aansprakelijkheid is nog niet aan de orde geweest.

ChristenUnie: veel vragen met betrekking tot de rol van de heer P. Loos zijn blijven liggen. De fractie is blij dat in het kader van de administratieve organisatie de IPA-ACON en Deloitte en Touche aanbevelingen worden meegenomen.

Gedeputeerde: GS-leden zijn ten volle politiek verantwoordelijk. GS zullen de commissie over het verdere verloop op de hoogte houden. In de schriftelijke beantwoording die binnenkort volgt zullen alle schriftelijk ingediende vragen worden meegenomen, voor zover deze vanmiddag nog niet aan de orde zijn geweest. Flevoland was niet op de hoogte van de detachering van een Gelderse ambtenaar bij Gelderland Events, anders zou de beoordeling zeker anders zijn uitgevallen. Detachering van de voorzitter van de Werkgroep Financiën staat op gespannen voet met een onafhankelijke beoordeling van de financiële cijfers.

PvdA: er is nu sprake van een tussentijdse bespreking van een aantal rapportages. De fractie ziet graag dat GS ook hun visie hierop geven.

D66: de hele gang van zaken rond het Europartenariat heeft iets van “als het kalf verdronken is dempt men de put”.

Gedeputeerde is het met de laatste zienswijze niet eens. Bij de herinrichting van de administratieve organisatie worden de leermomenten en aanbevelingen van deskundigen meegenomen. Dit proces was al in gang gezet voor de problemen van het Europartenariat naar buiten kwamen. Zegt dat de overeenkomst tussen Stichting Europartenariat en JEG en relatie met Gelderland Events wordt uitgezocht door juristen van de Stichting. Hij is het eens met de stelling van D66 dat het imago van de overheid een enorme deuk heeft opgelopen en betreurt dit in hoge mate. GS hebben volledige openheid van zaken willen geven, maar daarbij is wel de afweging aan de orde dat de juridische positie van de provincie niet wordt ondergraven.

SGP: het heeft er de schijn van dat de belangstelling voor de financiële afwikkeling snel af nam.

Gedeputeerde: de betrokkenheid is juist sterk toegenomen na afloop van het evenement. Toen de financiële rapportages maar niet kwamen, omdat volgens zeggen gewacht werd op Brussel, is zelf contact opgenomen met Brussel en wat bleek: de definitieve beschikking was al lang afgegeven, dit in tegenstelling tot wat de projectleiding beweerde. Daarbij komt dat continu gevraagd is opening van zaken te geven op financieel gebied. Flevoland heeft voorlopig geweigerd in te stemmen met betaling van crediteuren. Als van meet af aan meer aandacht was besteed aan de financiën en de inrichting van de administratieve organisatie, zou het project anders gelopen zijn. De projectleiding wordt persoonlijk aansprakelijk gehouden voor het financieel debacle. De inspanningen van de juridische adviseurs zijn erop gericht dit objectief vast te stellen.

De fractie Kalkman: deelt mede met belangstelling en verbazing te hebben kennisgenomen van de stukken. De gedeputeerde heeft op de vele vragen een adequaat antwoord gegeven.
De voorzitter: dankt de gedeputeerde voor openhartige wijze waarop hij de vele (technische) vragen heeft beantwoord. Zoals toegezegd door de gedeputeerde volgt er nog een schriftelijke reactie en wordt de commissie op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen. Voorts is toegezegd dat het organisatieschema zal worden toegezonden en ook zal de relatie JEG en de Stichting Europartenariat met Gelderland Events worden uitgezocht.
Hij weet dat het dossier in goede handen is bij de heer H. Dijksma. Zo nodig zal via de reguliere agenda dan wel extra vergaderingen de voortgang worden besproken.

CDA: spreekt het vertrouwen uit in de gedeputeerde en hoopt dat deze zijn financiële deskundigheid zal blijven inzetten in het belang van Flevoland en de Stichting.

VVD: betreurt het dat Gelderland heeft verzuimd Flevoland in een vroegtijdig stadium te informeren over de ontwikkelingen rond Gelderland Events en vraagt of dit in het Stichtingsbestuur aan de orde is geweest.

Gedeputeerde: het zou Gelderland gesierd hebben als men in februari 2001 Flevoland geïnformeerd zou hebben over de situatie. Evenzo had Gelderland dit moeten doen over de detachering van een ambtenaar van de provincie Gelderland –tevens voorzitter Werkgroep Financiën- bij Gelderland Events BV. Een oproep om dat nu alsnog te doen "komt als mosterd na de maaltijd".
Het Stichtingsbestuur dient de belangen van de Stichting te behartigen. Vanuit dit perspectief wordt door de advocaat en IPA-ACON ook gekeken naar de transacties met de BV's van de heer Landman, die verband hielden met Gelderse activiteiten.

3. Rondvraag en sluiting
De voorzitter sluit de vergadering 0m 20.30 uur en dankt de leden en ambtelijke ondersteuning voor hun inbreng.